

Aika: Keskiviikko 24.3.2021, klo 14.00 – 16.16  
Paikka: Teams-kokous  
Läsnä: Laura Varjokari, puheenjohtaja, Mirja Arajärvi, Timo Auranen, Pirjo-Liisa Kangasniemi, Ulla Lumijärvi, Veijo Lehto, Lena Lindberg, Teija Mikkilä, Seija Meripaasi, Anne Nissinen, Marja Ruotsalainen, Taija Savolainen, Satu Luomajoki, Olli Salin, Lala Sjöblom, Pirkko Telaranta, Pirjo Tujula (n. klo 14.13 alkaen) Toivo Tupin ja Outi Paulig (sihteeri)  
Kaupungin työntekijät  
Pirkko Excell

1.

#### Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.00. Kaupunginkanslian edustajana oli neuvontapäällikkö Anne Nissinen. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan edustajana oli erityissuunnittelija Taija Savolainen. Kaupungin työntekijöistä mukana (ja puheoikeudella) oli erityissuunnittelija Pirkko Excell sote-toimialan osallisuus- ja vuorovaikutusyksiköstä.

2.

#### Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista. Kohdassa Muut asiat käsitellään Kaiku-korttia.

3.

#### Edellisen kokouksen muistio

Vanhusneuvoston kokousmuistio 17.2.2021 oli jaettu neuvostolle 19.2.2021. Siihen ei ollut huomautettavaa.

4.

#### Kasvatuksen ja koulutuksen toimialakatsaus

Satu Luomajoki esitteli kasvatuksen ja koulutuksen toimialaa. Materiaalia oli jaettu neuvostolle ennen kokousta. Suomenkielisessä työväenopistossa on vuosittain n. 30 000 opiskelijaa (=osallistumiskerrat kursseille) ja heistä yli 10 000 yli on 60-vuotiaita. Varsinaisia seniorikursseja on runsaasti. Loppukeväänä alkaa vielä yli 50 seniorikurssia, joihin voi ilmoittautua mukaan. Seniorikurssit ovat jo valmiiksi seniorihintaisia. Muista kursseista saa 50 % seniorialennuksen. Soten palvelukeskusten kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.

Opiskelumahdollisuuksista tiedotetaan myös paperiversioina. Tämä on osoittautunut tärkeäksi. Elokuussa ilmestyy koko vuoden opinto-ohjelma ja myöhemmin syksyllä kevään kursseista suppeampi tiedote.

Korona-aika on korostanut ihmisten kohtaamisen ja opiskelun sosiaalisen puolen merkitystä. Kysyttiin ilmoittautumisista. Ilmoittautumisajan alkaessa linjat ovat usein ruuhkautuneet. Tekstiviestillä ilmoittautuminen ei ole mahdollista. Tällä hetkellä asiakaspalvelupisteet ovat suljettuina, joten paikan päällä ei voi ilmoittautua. Normaalioloissa se onnistuu. Paikat ovat Opistotalo, STOA ja Maunula-talo ma-to klo 10-16.

Poikkeusolot ovat vaikuttaneet paljon työväenopiston toimintaan. Kaikki mahdolliset kurssit on pidetty etäkursseina. Verkkoalustoina käytetään Teamsia, Meetiä ja Zoomia. Opastusta niiden käyttöön on sekä etä- että lähidigitukena. Jälkimmäiselle on tarvetta, etenkin aloittelijoilla. Lähitukeen ei voi tällä hetkellä varata aikoja paikan päällä. Puhelimitse se onnistuu ma-pe klo 12-17 p. 09 310 88588.

*[siht.lis: tarkennusta Sadulta 25.3.: Numerosta vastaa avoimen oppimisympäristö Ainon päivystävä työntekijä. Puhelinnumero on kaupungin lankanumero, mutta siihen on mahdollista lähettää tekstiviesti. Tekstiviestiasiointia toimintatapana selvitetään kokouksessa työväenopiston johdon kanssa pikaisesti. Mahdollisuus tekstiviestiasiointiin palvelisi erityisesti kuulovammaisia/25.3.op]*

## 5.

## Pollin esittely ja ajankohtaiset omaishoidon asiat

Marja Ruotsalainen esitteli Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry -yhdistyksen (Polli ry) toimintaa. Materiaalia oli jaettu asialistan liitteenä. Yhdistys kuuluu valtakunnalliseen Omaishoitajaliittoon. Helsingin ja Vantaan alueella toimiva Polli on jäsenmäärältään laajin paikallisyhdistys.

Yhdistykselle on tärkeää kuunnella omaishoitajia ja nostaa esiin heidän näkemyksiään. Korona-aika on pannut omaishoitajat todella koviille ja heidän tukemiseensa tarvitaan erityistä panostusta. Kaikkia vaikutuksia ei ole vielä näkyvissä. Korona-aikana monet ovat osallistuneet verkkotilaisuuksiin ja niille, joille se ei ole mahdollista, on soitettu ja lähetetty postikortteja.

Yksinäisyyden ja palvelujen tarpeen lisäksi asiakaskunnasta on kantautunut viime vuosiina monenlaista muutakin huolestuttavaa viestiä. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut muodostuvat monille kohtuuttoman korkeiksi. Työssä käyvien omaishoitajien tilannetta ei ole vielä kukaan riittävästi huomioitu yhteiskunnan taholta.

Pollin toiminnan rahoituksen tulevaisuus on epävarma. Rahoitus perustuu STEA:n avustuksiin.

*[siht. lisäys: kokouksen aikana saatiin Pirkko Excelliltä 4.3. omaishoitajille pidetyn soten infotilaisuuden materiaali. Kyseessä oli yli 65-vuotiaiden omaishoitajille pidetty verkkotilaisuus. Materiaali jaettiin vanhusneuvostolle. Kysytty sotesta 25.3., voidaanko materiaali jakaa myös vanhusneuvoston verkkosivuilla, koska se on jaettu vain osallistujille. Verkkotilaisuudesta ei ole tallennetta./ op 25.3.]*

## 6.

## Senioriasumisen edistäminen

Todettiin, että vanhusneuvoston kannanotto on lähetetty ja keskustelu senioriasumisesta jatkuu monella foorumilla. Asunto-ohjelmapäällikön ja vammaisneuvoston sihteerin kanssa on aloitettu yhteistyökokoukset, joissa aiheena on mm. senioriasumisen edistäminen. Yrjö ja Hanna -säätien tapaaminen toteutuu näillä näkymin 15.4. Veijo ja Pirkko osallistuvat vanhusneuvoston edustajina.

Kaupungin vuokra-asumista hallinnoivan Hekan toimitusjohtaja Jaana Närö osallistuu neuvoston huhtikuun kokoukseen 21.4. Asiana ovat Hekan senioritalot ja senioriasumisen kehittäminen Helsingissä. Kysymyksiä on syntynyt mm. aiemmissa kokouksissa. Sihteerille voi toimittaa ehdotuksia tarkemmiksi aiheiksi.

## 7.

## Lausunto asuntotietokannan luomisesta ikääntyvien asumistarpeiden ennakointiin

Lausunto todettiin hyväksytyksi, sillä kommentteja luonnokseen ei tullut määräajassa. Lausunnon allekirjoittajaksi on merkitty neuvoston varapuheenjohtaja, koska puheenjohtaja oli yksi valtuustoaloitteen allekirjoittaja.

8.

## Ikääntyvien liikunnan yrityshaaste

Taija Savolainen esitteli asiaa. Vanhusneuvoston edustajana valintaprosessiin osallistunut Pirjo-Liisa totesi, että kokeiltaviksi valitut kaksi vaihtoehtoa olivat selvästi parempia kuin muut tarjouksen tehneet. Saatiin tarkempia tietoja Frustra-sovelluksesta. ”Seniorisovellus mahdollistaa helpon tavan huolehtia päivittäisistä fyysisistä liikkumistarpeista (kotona) unohtamatta kuitenkaan sosiaalisia tarpeita. Sovelluksesta löytyy ryhmächat ja henkilökohtainen chat-yhteys suoraan valmentajalle. Sisältää lyhyitä aktiivointiharjoitteita, ruokavaliovinkit, virkistysvinkit, yleistä tietoa terveydestä jne.” Kokeilu kestää kesäkuuhun asti ja loppuraportointi tapahtuu kesäkuun loppuun mennessä. Kokeilijoita ollaan rekrytoimassa mm. Seniori-infon kautta. Taija kysyi vinkkejä some-viestintään. Kysyttiin, onko tarkoitus tavoitella myös ei-digimaailmassa olevia ihmisiä. Tässä on kuitenkin kyseessä nimenomaan digitaalinen sovellus, vaikka toivotaankin ideoita, jotka ovat mahdollisimman laajasti sovellettavissa.

Olli kertoi Kaiku-kortista ja jakoi materiaalia. Kortti on käytössä kymmenillä paikkakunnilla. Tarkoituksena on tukea erityisesti vähävaraisten liikunnan ja kulttuurin harrastamista. Kortti on perinteinen ns. pahvikortti, joten sitä voivat käyttää myös digimaailman ulkopuolella olevat. Kaiku- tai vastaavan käyttöönoton mahdollisuuksia selvitetään Helsingissä. *[siht.lis. tämä on kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpide, valmisteluvastuussa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala/op 25.3.2021]* Todettiin, että Kaiku-korttia koskeva asia tuli tässä kohdassa käsitellyksi.

9.

## Järjestöjen kuulemistilaisuus 17.2.2021 ja Kerro Kantasi-kysely

Yhteistyötilaisuuden 17.2. keskustelusta kirjatut asiat oli tiedotettu vanhusneuvostolle. Kerro Kantasi –kysely on auki 7.4. asti ja keskustelu on luettavissa sen jälkeenkin. Toistaiseksi vain harva järjestö oli vastannut, minkä vuoksi vastauksia on pyydetty myös yksityishenkilöitä. Vanhusneuvoston jäsenten toivotaan tutustuvan kyselyyn ja keskusteluun sekä vastaavan omalta osaltaan. [linkki](#) Asiaan palataan kokouksessa 21.4.2021

10.

## Lähetekeskustelu sosiaali- ja potilasasiamiesten selvityksestä

Vanhusneuvostolta on pyydetty selvityksestä lausuntoa kaupunginhallitukselle. Lausunnon määräaika on 25.5. Selvitys on jaettu vanhusneuvostolle 5.3. ja [linkkinä](#). Vanhusneuvoston jäseniltä tuli ennen kokousta yksi kommentti, joka liittyi omaisten monitahoiseen rooliin ikääntyneiden palveluissa. Kenellä on oikeus saada tietoja? Omaisen on joskus vaikea saada tietoa, puhumattakaan muista läheisistä, jotka tosiasiallisesti huolehtivat iäkkäistä henkilöstä. Ollaanko tässä liian tiukkoja?

Pirkko T. totesi muistisairauksien asiantuntijan näkökulmasta, että asiakkaalla on myös itsellään oikeus määritellä ja rajata tiedonsaantia. Laura totesi tietosuoja-asioita työseen käsittelevänä, että asiat ovat joskus todella mutkikkaita. Ehkä jonkinlaista kohtuuperiaatetta pitäisi saada tiettyihin tilanteisiin. Seija totesi sote-toimialan näkökulmasta, että yhteydenpitokanavista puhelin on korostunut, kun tapaamiset ovat olleet pysähdyksissä. Asiakkaalla on omat oikeutensa. Omaisia voi olla useampia ja heillä saattaa olla keskenään erilaisia näkemyksiä. Kun ollaan puhelinyhteydessä yhden omaisen kanssa, tiedonkulkuasiat ovat tavallista mutkikkaampia.

Muista selvityksessä nousseista asioista suun terveydenhuollon asiat ovat ehkä korostuneet korona-ajan myötä. Kaiken kaikkiaan poikkeusolojen aiheuttama ja eristys sekä hoito- ja palveluvaje vaikuttavat yhteydenotossa. Lisää kommentteja odotetaan. Neuvoston jäsenille tarjottiin 24.3. mahdollisuus saada selvitys paperiversiona kotiin. *[siht.lis.: lähetetty kaikille sitä pyytäneille ja kaikille työvaliokunnan jäsenille/op 25.3.]* Lausuntoluonnos käsitellään kokouksessa 21.4., jonka jälkeen sitä voidaan vielä muokata. Vammaisneuvoston kanssa tehdään yhteistyötä valmistelussa.

Sote-toimialan esitys lautakunnan lausunnoksi oli kokouksen asialistalla 16.3. Kannattaa tutustua esitykseen. [linkki](#) Esitys jäi pöydälle ja on esillä varmaankin seuraavassa kokouksessa 30.3.2021. Suositeltavaa on lukea myös vanhusneuvoston edellinen lausunto sosiaali- ja potilasasiamiesten selvityksestä v. 2019. [linkki](#)

Soten vanhuspalveluja v. 2020 koskeva riittävyys ja laadun arviointi siirtyy syksylle. Siirto johtuu sote-toimialan työtilanteesta. Apotien käyttöönotto ja korona-asiat vievät lähikuukausina kaikki liikenevät voimavarat. Palvelujen arviointi voidaan kytkeä uuden vanhusneuvoston perehdytykseen.

11.

Kaupunginkanslian Helsinki-infon ajankohtaiset kuulumiset

Neuvontapäällikkö Anne Nissinen esitteli neuvonnan palveluja ja korona-ajan vaikutuksia niihin. Vaikutukset ovat olleet monipuoliset. Sisäistä yhteydenpito on helpottunut etäkokousten ja muiden kanavien käytön myötä.

Puhelin- ja chattineuvonta siirtyi pääosin etätöyöhön vuosi sitten. Vaikka tämä sujuu, on fyysisten palvelupisteiden ja digituen tärkeys ihmisille näkynyt selvästi. Digineuvonnan lisäksi neuvonnalle on tullut monia muitakin uusia työtehtäviä, kuten Helsinki-apu, kasvomaskien jakelu, käännöstyöt ja jalkautuva vieraskielinen koronaneuvonta.

Vanhusneuvosto pitää neuvonnan palveluja hyvin tärkeinä.

12.

Vanhusneuvoston kokous toukokuussa ja toimikauden jatkuminen

Kuntavaalien siirryttyä päätettiin pitää toukokuussa neuvoston varsinainen kokous. Kokousajankohdaksi sovittiin maanantai 24.5. klo 14.00. Marja kertoi, että Pollille ajankohta ei sovi, ei myöskään varaedustajalle, mutta Pollin puolesta voidaan kokous pitää tuolloin, koska kaikille sopiva aikoja on vaikea löytää.

Jos vanhusneuvoston toimikausi jatkuu heinäkuun loppuun, pidetään päätöstilaisuus elokuussa. Mikäli toimikausi jatkuu elokuun loppuun, pidetään elokuun lopussa vielä varsinainen neuvoston kokous.

13.

Koronarokotusasiat

Seija kertoi prosenttikohtaiset tiedot rokotusten etenemisestä yli 70-vuotiaiden eri ikäryhmien kohdalla. Osa vanhimmista ikäryhmistä on saanut jo toisen rokoteannoksen. Seniori-infolla on tärkeä rooli tiedottamisessa ja ohjaamisessa rokotusten osalta.

Liikuntarajoitteisten ihmisten pääsyä rokotuspaikalle pyritään auttamaan yhteistyössä seurakuntien kanssa. [lisätietoa](#) Omaishoitoperheisiin on kiinnitetty erityisesti huomiota.

Tarkoitus on, että mahdollisimman saa rokotuksen rokotuspaikoilla. Kotiin rokotus järjestetään vain niille, joiden kohdalla ei ole muuta mahdollisuutta. Kotirokotuksen järjestely on haastavaa ja vie paljon resursseja. Kotihoito huolehtii omien asiakkaidensa rokotuksista. Niille iäkkäille, joilla ei vielä ole varattuna rokotusaikaa, on tehty soittokierrosta. Tarkoituksena on varmistaa, että kaikilla on mahdollisuus saada rokote. Soittokierroksen ensimmäinen vaihe on tehty.

Osa ihmisistä jättää eri syistä menemättä rokotuksiin. Tähän on kuitenkin varauduttu siten, että tilalle järjestetään sote-toimialan työntekijöitä, jotka olisivat muutenkin rokotusvuorossa. Yksikään rokote ei mene hukkaan. Joustavuutta on tarvittu myös siksi, että ei tiedetä varmuudella kovin pitkälle, paljonko rokotteita lopulta tulee. Rokotusasioissa tapahtuu muutenkin koko ajan muutoksia.

Vanhusneuvosto toi esiin, että rokotusten järjestelyistä, puhelinpalvelusta ja ajanvarauksen toimivuudesta on paljon omakohtaisia ja lähipiiriin hyviä kokemuksia.

14.

#### HSL-asiat

Keskustelu HSL:n kanssa jatkuu, ajankohtaisimpina lippujen osto/korttien lataamispaikat ja kertalippujen alennuksen poistaminen. Vaikuttaa siltä, että yrityksistä huolimatta HSL:n johto ei tunnu näkevän, miten hankala tilanne lippujen ostamisessa ja korttien lataamisessa on suuressa osassa Helsinkiä. HEJ:n aloite, johon vanhusneuvosto yhtyi, et ole toistaiseksi vienyt asiaa eteenpäin. HSL:n tiedotteissa edellytetään nettiasiointia, vaikka tiedossa on, että se ei kaikille onnistu.

15.

#### Kirje kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle uimahalliasiasta

Työvaliokunta esitti, että vanhusneuvosto lähettää kirjeen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johdolle. Kirjeessä ehdotetaan, että kun Helsingin (kaupungin ja muut) uimahallit avataan jossakin vaiheessa, ehkä asteittain, 1) Lahden kokemuksista voitaisiin ottaa oppia ja 2) otettaisiin huomioon erityisuimakortin haltijat ryhmänä, jolla on kaupungin toteama erityisperuste vesiliikuntaan. Pohdittiin, voisiko rokotus olla kriteerinä. Tämä on tosin yhdenvertaisuuskysymys.

Vammaisneuvostoa pyydetään mukaan esitykseen - kuitenkin niin, että kirje lähetetään viimeistään huhtikuun lopussa. Kirje päätettiin tehdä. Sihteeri valmistelee luonnoksen.

16.

#### Muut asiat

Veijo kertoi Finanssialan webinaarista ”Turvalliset digipalvelut arjen apuna”. Mm. Sirpa Paatero oli mukana. Esillä oli myös se, miten ne saavat palveluja, jotka eivät käytä nettiä. Kaikilla pankeilla on opastajia. Lisätietoja [Finanssialan verkkosivulta](#).

Olli esitti, että kaupungin talouden ylijäämää voisi käyttää Stadin ikäohjelman toimenpiteiden vauhdittamiseen. Hän kertoi myös, että Eläkeläiset ry:n Helsingin aluejärjestö järjestää Oodissa elo-syyskuussa tilaisuuden, jonka aiheena on ikäystävällinen Helsinki. Hän ehdotti, että vanhusneuvosto lähtisi mukaan järjestäjäksi. Asiaan palataan, kun saadaan lisätietoja.

17.

#### Kokouksen päättäminen

---

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.16.

Puheenjohtaja

Laura Varjokari

Sihteeri

Outi Paulig